

Basa Džanikašvili (Gruzie)

Narozen v roce 1974, slavný dramatik, prozaik a jeden z nejúspěšnějších gruzínských televizních a rozhlasových producentů. Vystudoval divadelní fakultu Státní divadelní a filmové univerzity v Tbilisi a je autorem řady divadelních her, které se pravidelně objevují na prknech gruzínských divadel (některé pak byly nastudovány i ve Velké Británii, Francii, Německu nebo Rusku). Velice oblíbené jsou i jeho povídky, rozhlasové hry a blogové příspěvky, které se objevují v časopisech a na sociálních sítích. Džanikašviliho nejzásadnější díla – včetně tří románů a čtyř sbírek divadelních her – publikovala přední gruzínská nakladatelství, v překladu pak vyšly i v Rakousku, Itálii, Německu nebo na Ukrajině. Úryvek z románu *Absurdistan Sovieticus* byl zařazen do německé antologie moderní gruzínské literatury *Georgische Gegenwartsliteratur* (2010) a byl přeložen i do italštiny (2014), romány *Sejmi je* a *Angry Bird* vyšly v roce 2016 ukrajinsky. Autorovy hry se objevily v německé sbírce moderních gruzínských her *Zwischen Orient und Okzident* (2015). Džanikašvili je držitelem řady literárních ocenění, jak gruzínských, tak mezinárodních. Jeho styl se mění, nedrží se žádného konkrétního žánru (bez čárky) a v jeho díle naleznete jak introspektivní, tak retrospektivní narativ.

hru *Nezavřené dveře* přeložila Barbora Lyčková

Nezavřené dveře

HRA O JEDNOM DĚJSTVÍ

Postavy:

Žalobce

Občan

Soudce

Novinář

Uklízečka Lamara

Moucha

Scéna se v průběhu hry nemění. Nacházíme se v kanceláři Žalobce vybavené masivním dřevěným psacím stolem, zašlou, oprýskanou knihovničkou a několika židlemi. Kancelář se nachází v budově státního úřadu, okna jsou tedy vyšší než v moderních budovách. Okno je důležitou součástí scény: sedí na něm Moucha. Na stole se válejí hromady papírů, na stěně visí portrét vládního úředníka (je na režisérovi, zda se bude jednat o skutečnou osobu nebo generalizovanou fotografie muže třímajícího v rukou moc). Vedle portrétu je modlitební koutek s několika ikonami a kříži. Žalobce sedí za stolem, zabraný do práce. Čte si ve spisech, prochází soudní případy a píše rozsudky. V místnosti je ticho, že by bylo slyšet bzučet mouchu – a ono opravdu slyšet je. Moucha se chce dostat ven a pokouší se rozbít okenní sklo. Bzučí a neustále bije do okna hlavou: Bz, bz, bz! Těžké dřevěné dveře kanceláře se se zaskřípěním otevřou. Vstoupí Občan.

OBČAN: (s hlavou v dlaních) Pane žalobce, přišel jsem...

(Žalobce ho ignoruje a dál se věnuje své práci.)

OBČAN: (odkašle si) Ehm... Promiňte, přišel jsem, abych...

ŽALOBCE: Ano?

OBČAN: Jsem obyčejným občanem této země, jedním z jejích nešťastných, tedy šťastných, dětí. Ehm... Promiňte, plácám hlouposti...

ŽALOBCE: Co tu chcete?

OBČAN: Nic důležitého. Chtěl bych však zdůraznit, že jsem přišel z vlastní vůle, abych – jak to jen říct – vyjádřil svůj názor.

ŽALOBCE: Nemám na vás čas, občane. Nezapomeňte za sebou zavřít.

OBČAN: Jak si přejete.

(Těžké dřevěné dveře se se zaskřípěním zavřou. Chvilí sledujeme, jak Žalobce přelévá nápady z hlavy na list papíru – měli bychom ocenit, jakou má složitou a těžkou práci. Soustředit se však je těžké, protože Moucha nepřestává bzučet a bít hlavou do skla. Bz, bz, bz! Po chvilce se dveře znovu otevřou a Občan do nich opět strčí hlavu.)

ŽALOBCE: (poprvé vzhledne) Vždyť jsem vám říkal, že na vás nemám čas! Nezapomeňte za sebou zavřít.

OBČAN: Když ale ty dveře teď zavřu, už je nikdy nebudu moct otevřít.

ŽALOBCE: Cože?

OBČAN: Už takhle pro mě to rozhodnutí bylo neuvěřitelně těžké, a vy mě teď vyháníte.

ŽALOBCE: Za svá rozhodnutí si zodpovídáte sám, občane.

OBČAN: Vy nechcete vědět, co mě k vám přivádí?

ŽALOBCE: Ne!

OBČAN: No dobře, ale...

ŽALOBCE: (začne křičet a praští pěstí do stolu) Vypadněte!

OBČAN: Já tu ale vlastně nejsem. Mám uvnitř jen hlavu.

ŽALOBCE: Vypadám snad, že mám náladu vtipkovat?

OBČAN: Proč na mě křičíte? Přijde-li se občan této země k něčemu přiznat, neměl by ho snad žalobce vyslechnout?

ŽALOBCE: A k čemu by se někdo jako vy mohl přiznat?

OBČAN: Vlastně si tím sám nejsem jistý. Víím jen to, že jsem určitě spáchal nějaký trestný čin.

ŽALOBCE: Varuji vás naposled – vypadněte. A nezapomeňte za sebou zavřít.

OBČAN: Jak si přejete. Vězte však, že osud této země pak padne na vaši hlavu.

(Občan stáhne hlavu ze dveří. Žalobce vyskočí a vyběhne za ním.)

ŽALOBCE: Občane, počkejte! Nechoďte! Počkejte! (Vyběhne na chodbu a jeho hlas postupně slábne.) Špatně jste mě pochopil! Prosím, neutíkejte! (Vzdaluje se od kanceláře a jeho hlas postupně slábne, až zmizí.) (Jediné, co je slyšet, je Moucha. Neustále se snaží rozbít okno a uprchnout: Bz, bz, bz... Po chvíli se otevřou dveře a Žalobce s Občanem se vrátí.)

ŽALOBCE: (hlasitě oddechuje) Pojdte prosím dál, občane. Posad'te se. (Nabídne mu židli). Vezměte místo. Nebo, jak by řekli lidé jako vy, udělejte si pohodlí.

OBČAN: (posadí se) Děkuji vám, děkuji...

ŽALOBCE: Proč jste hned na začátku neřekl, proč jste přišel?

OBČAN: Vždyť jsem přece říkal, že chci dovnitř, ne?

ŽALOBCE: Zřejmě jsem vás musel přeslechnout.

OBČAN: Jak je to možné? Jasně a zřetelně jsem vám oznámil, že jsem sem přišel na základě vážného rozhodnutí, a že bych s vámi chtěl podrobně probrat svou situaci.

ŽALOBCE: A co takhle, kdybychom to malé nedorozumění pustili z hlavy, hm? Víte, opravdu mám strašně moc práce – vidíte všechno to papírování? Když jsem se stal žalobcem, myslel jsem, že budu řešit zločiny jako Sherlock Holmes a další detektivové z filmů. Víte, jak to myslím, vid'te – že budu s lupou v ruce hledat stopy. Místo toho jsem zahlcen hromadami papírů a všechny důkazy a stopy se skrývají někde v nich.

OBČAN: Vždycky jsem byl přesvědčen, že práce žalobce je velice důležitá.

ŽALOBCE: Jistě žertujete? Vidíte všechny ty hromady papíru, ty desítky, stovky knih? A k čemu to všechno je... „Slova, slova, slova,“ řekl by Shakespeare. Osobně bych spíš volil „knihy, knihy, knihy“...

OBČAN: Nevím, jak vám poděkovat.

ŽALOBCE: Vážně nemusíte.

OBČAN: Čím mám začít?

ŽALOBCE: Chystáte se zavraždit prezidenta?

OBČAN: Cože? Co to povídáte? Nikdy!

ŽALOBCE: Vždyť jste ale přece říkal, že život prezidenta je v ohrožení!

OBČAN: To že jsem říkal?

ŽALOBCE: Říkal.

OBČAN: Jak to, že si to nepamatuju?

ŽALOBCE: Jen klid, nemáte se čeho bát. Mohu vám nabídnout cigaretu?

OBČAN: Dám si rád.

ŽALOBCE: Tady, dejte si.

OBČAN: Moc děkuju.

(Žalobce škrtne sirkou a připálí Občanovi cigaretu.)

OBČAN: (zhluboka potáhne) Ach... Co je to za značku?

ŽALOBCE: Dejme se do práce.

OBČAN: Nespěchejte na mně. (Opět zhluboka potáhne) To je paráda... Nejdřív bych vám o sobě chtěl trochu říct.

ŽALOBCE: Zajímavé, zajímavé, ale zbytečně to nenatahujte.

OBČAN: Zkusím to. Byl bych ale raději, kdybyste kolem mě tak neposkakoval a taky se posadil. Jdete na mě nějak rychle. A když mám pocit, že se na mě spěchá, neudržím pozornost a mohl bych třeba...

ŽALOBCE: Dobře, dobře. Máte mou plnou pozornost.

OBČAN: Jsem jen obyčejným občanem této země, jedním z jejích nešťastných dětí.

ŽALOBCE: To už jste říkal.

OBČAN: Opravdu? Asi jsem nedával pozor. (Znovu potáhne z cigarety) Ach... V dnešní době na pravý americký tabák jen tak nenarazíte.

ŽALOBCE: (skočí mu do řeči) Neodbíhejte prosím od tématu.

OBČAN: Jak jsem říkal, takových, jako jsem já, je v této zemi spousta. Vyděláváme si na denní chleba, pokoušíme se uživit rodiny a užíváme si zdánlivý klid.

ŽALOBCE: No dobře, ale co to má společného s tím atentátem?

OBČAN: Cože?

ŽALOBCE: Promiňte. Pokračujte prosím.

OBČAN: Chodím do práce. (Zhluboka potáhne) Páni...

ŽALOBCE: Nechtěl byste náhodou už dokouřit?

OBČAN: Jsem inženýr, ale pracuji jako vrátný v pekárně. Nemůžu říct, že by mě ta práce nějak naplňovala, ale nějak rodinu uživit musím, že ano.

ŽALOBCE: Jistě, jistě...

OBČAN: Mám ženu a dvě děti.

ŽALOBCE: Chápu.

OBČAN: Svou zemi miluji. Myslím, že jsem opravdový vlastenec se vším všudy. Chcete tedy vědět, proč jsem sem přišel?

ŽALOBCE: Dáte si ještě jednu?

OBČAN: Děláte si ze mě blázny!

ŽALOBCE: Ale kdepak! Jen si dejte.

OBČAN: Rád bych ulevil svému svědomí a přiznal se.

ŽALOBCE: Velice rád vás vyslyším.

OBČAN: Jde mi jen o to, že jsem zatím ještě žádný zločin nespáchal a nemám ani v plánu nějaký zákon porušovat, ale...

ŽALOBCE: Ale chystáte se spáchat atentát na prezidenta, vidíte?

OBČAN: Co pořád máte s tím hloupým atentátem?

ŽALOBCE: Tak co tady tedy děláte?

OBČAN: Mám strach!

ŽALOBCE: Z čeho?

OBČAN: Bojím se, že jsem možná nějaký zločin spáchal, ale nevím o tom!

ŽALOBCE: Počkejte...

OBČAN: V této zemi se v jednom kuse zadržuje, obviňuje a zatýká. Přišel jsem tedy sám od sebe dobrovolně k výslechu, abyste mě mohl zadržet a zjistit, jestli jsem se dopustil nějakého zločinu proti svým spoluobčanům a vlasti.

ŽALOBCE: A cítíte se vinen?

OBČAN: Samozřejmě, jinak bych sem přece nechodil. Ale z čeho, to už vám nepovím. Tak jsem si řekl, že raději přijdu sám z vlastní vůle, než mě někdo zatkne. Napadlo mě, že bych mohl přijít za vámi, udělali bychom výslech a já tak možná konečně zjistil, cože jsem to vlastně spáchal.

ŽALOBCE: A vzpomínáte si, že byste nějaký zločin spáchal někdy v minulosti?

OBČAN: Nic. Možná jen to, že když v práci neprodají všechny housky, nosím je domů místo toho, abych je vyhazoval.

ŽALOBCE: Proč jsem tedy nabyl dojmu, že se chystáte spáchat atentát na prezidenta?

OBČAN: Nemám tušení. To vy o tom pořád mluvíte. Já říkal jen to, že se chci přiznat, protože to souvisí s budoucností naší země.

ŽALOBCE: Myslím, že se nemáte čeho bát.

OBČAN: Když mě ale svírá hrůza!

Vyslechněte mě, rád bych vám to vysvětlil! Jako občan ctím zákon. Jsem čestný a poctivý, mouše bych neublížil. Poslední dobou jsem ale posedlý hrůzou z toho, že se mě chystají zatknout, a pronásleduje mě to na každém kroku. Dělá se mi zle kdykoli zazvoní telefon, kdykoli někdo zaklepe na dveře. Nedokážu se toho pocitu zbavit. Nakonec mě tedy napadlo, že to možná bude tím, že jsem něco opravdu spáchal, ale nejsem si toho vědom – a že bych si tedy mohl promluvit s někým zkušenějším a požádat ho o radu. Možná ve skutečnosti nejsem čestný člověk. Možná jsem opravdu něco udělal, ale prostě o tom nevím. Možná to začalo kradením housek a skončí to vládním převratem. Možná jsem špatně vychoval své děti. Co když je má žena ve skutečnosti teroristka? Jak bych to mohl poznat? Takže jsem tady. Rozhodl jsem se, že se raději pro všechny případy pojistím. Prohlašuji, že jsem vinen, nevím však čím.

ŽALOBCE: Musím si odskočit.

OBČAN: Chci výslech! Chci, abyste ze mě dostal všechno, co vím! Dokažte, že jsem nebezpečím pro společnost, že kuju pikle proti vlasti, že jsem spáchal vážný zločin proti vlastnímu lidu! Žádám, abyste mě vyslýchal tím nejkrutějším způsobem! Vyslychejte mě, dokud nezačnu krvácet, jak se to dělalo dřív, dokud mi nepukne srdce! Nešetřete mě! Nelitujte mě!

ŽALOBCE: Vypadněte!

OBČAN: Prosím vás, nenechte mě jen tak odejít! Nevyhazujte mě! Já vím, že jsem vinen! Je opravdu nutné zadržovat jen na základě nezpochybnitelných důkazů? Není vnitřní přesvědčení dostatečným důvodem? Má mysl je ochromená strachem – není už to usvědčující důkaz? Kdy ztratila naše země zájem o pocity a myšlenky

svých občanů?

Žádám si vysvětlení!

(Ozve se klepání na dveře. Hádku utichne. Klepání se ozve znovu a pak se těžké dřevěné dveře se zaskřípěním otevřou. Vstoupí Soudce.)

SOUDCE: Bývaly časy, kdy se přede mnou všechny dveře otvíraly samy.

ŽALOBCE: Časy se mění.

SOUDCE: Jsem soudce. Chcete slyšet mé krédo? Je jím hledání Pravdy, třebaš navzdory autoritám. „Platón je mým přítelem“, leč stejně tak i oddanost profesi, kterou jsem si zvolil. Chcete slyšet mé motto? „Vlastní učení nás učí, vlastní rozhodnutí soudí“. Mezi své zájmy řadím mezopotámské umění, gruzínské divadlo, mytologii a folklór, dějiny náboženství, biblická studia a podstatu práva. Mohu vstoupit? (Zavře za sebou dveře) Vidím, že jsem omylem přerušil vaši konverzaci, za což se hluboce omlouvám. Hledám pana žalobce.

ŽALOBCE: Nejste vy náhodou onen slavný soudce, při jehož jméně se svět zločinu chvěje děsem? Čistý jako nepopsaný list papíru, moudrý jako Sokrates a bez předsudků jako sám Nejvyšší? Pojdte prosím dál.

SOUDCE: Přišel jsem z náhlého popudu, aniž bych vás dopředu varoval. Omluvte prosím mou drzost.

ŽALOBCE: Nikoli, je mi velkou ctí, že vás mohu přivítat ve svém skromném kamrlíku.

SOUDCE: Těší mě, že vás poznávám. Mám však dojem, že jsem vás při něčem vyrušil.

ŽALOBCE: Tento občan tu je v jisté osobní záležitosti.

SOUDCE: Na těch naše práce stojí.

ŽALOBCE: Máte naprostou pravdu – za předpokladu, že víme, v čem ta záležitost spočívá.

SOUDCE: To se práce žalobce stala tak složitou?

ŽALOBCE: Jak sám dobře víte, v zemi, kde vládne diktatura, spoléhají autority zejména na donucovací orgány – policii a soudy. Ty jsou také jedinými vládními složkami, kterým věří.

SOUDCE: Soudy jsou bohužel stejně nadbytečné jako tento občan.

ŽALOBCE: Stále se však snažíme činit rozdíl mezi člověkem, který spáchal trestný čin, a nevinným občanem.

SOUDCE: Veškerá podezření však musí podpořit či vyvrátit soud. Jinak by se má funkce stala pro tuto zemi nechtěnou přítěží.

ŽALOBCE: Máte naprostou pravdu, vážený soude, pravdou však je i to, že ďáblu advokáta netřeba.

SOUDCE: Advokáta netřeba ani světců.

(Trapné ticho. Všichni tři vzhlédnou. Vyčerpaná Moucha se na chvíli zastaví, aby si odpočinula od marných pokusů o nabytí svobody.)

MOUCHA: Jsem moucha, obyčejná moucha. Jsem tu jen omylem. Z vlastní hlouposti jsem vlétla dovnitř na špinavém koštěti místní uklízečky a od té doby se snažím uniknout. Ach, jak špinavé bylo to koště, co smýčilo kancelář žalobce! Viděla jsem toho už spoustu, ale s takovou nečistotou, jaká panuje zde, jsem se v životě nesetkala. Nevěřila bych, že něco takového vůbec může nastat. Sami slyšíte, jak jsem z toho zoufalá. Slyšte! (naráží hlavou do skla) Bz, bz, bz... Má nebohá hlava! Každou chvíli hrozí, že si ji rozbiju, ale že by mi někdo prokázal trochu soucitu a otevřel mi dveře, to ne. Nechci toho po vás přece tolik! Musím pryč, musím někam hodně daleko. Ale kam? Do jaké země? Co bych tam dělala? Co bych si počala mezi všemi těmi cizími mouchami? Nemůžu přece ve svém věku vytírat nebo mýt nádobí. Na to, abych všechno opustila a utekla, jsem už moc stará. Na druhou stranu, kdybych se náhodou rozhodla, zas až tak těžké by to nebylo. Stačilo by dojet na letiště. Jistě, mají tam celníky, ale těm se snadno vyhnu. Na opačné straně je to prý o dost horší. Občas vás prý vůbec nepustí do země, pošlou vás zpátky tím samým letadlem, kterým jste přiletěli. A stejně, bylo by pro mě těžké opustit rodinu. Co bych řekla dětem? Že už mám těch sraček tady až po krk a chci si vyzkoušet sračky někde jinde? Co když mi řeknou, že si ty kapitalistický sračky chtějí vyzkoušet se mnou? Určitě by chtěli. A na to bych jim řekla co? Pro mouchu mého věku prostě není tak jednoduché opustit rodinu a odstěhovat se do cizí země. Nicméně s ohledem na to, jak se věci vyvíjejí, mi nakonec nic jiného nezbyde. Dejme tomu, že bych se odstěhovala někam do zahraničí, třeba do Anglie... Jen si to představte... To by byla krása! Nádherna! Jeden by až řekl luxus. Takový Angličan by určitě měl dost soudnosti na to, aby tohle okno otevřel a vypustil mě na svobodu. Náš žalobce nesahá tomu anglickému ani po kotníky. Ne, prostě musím. Musím tuhle zemi opustit a zachránit se. Nemůžete se na mě za to zlobit. Vždyť se na ně podívejte! Žalobce, nešťastný občan a samozvaný soudce. Občan prý v životě nic neukradl, až na pár housek. Doufám, že tomu nevěříte. Stačí se na něj podívat a vidíte, že lže. Vsadím se, že z předchozí práce ho vyhodili, protože něco ukradl, žárovku, pravítko nebo tužku. Každý sovětský občan pocítí jednou za čas nutkání přinést si něco z práce domů, když se zrovna nikdo nedívá. To proto ho vyhodili. Přišel o práci a může být ještě rád, že si ho nechají jako vrátného v pekárně. Takových, jako je on, tu jsou tisíce, a práci nemá ani jeden. Viděla jsem je v ulicích. Viděla jsem je doma. Když vletím k nim domů, co myslíte, že vidím? Prázdné police, prázdné koše, prázdné talíře. V kuchyních nemají ani drobek. Tomuhle se podařilo najít práci, a co tam dělá? Krade housky. Správný sovětský občan! Určitě sem přišel proto, aby odvedl pozornost od nějakého zločinu, který spáchal v minulosti. Pokud má ta naše diktatura jen trochu sebeúcty, nezatkne ho ani náhodou, protože kdo by stál

o takového burana s prázdnou kebulí. Já třeba určitě ne. Jestli chcete slyšet, co si o tom všem myslím, tak diktatura je vláda zákona – to znamená, že když někdo spáchá zločin, dostane to, co si zaslouží. Kde bychom jinak byli? To máme nechat jít zloděje, co ukradl jehlu, a odsoudit zloděje, který ukradl velblouda? Ani náhodou! Zákon by se měl vztahovat na všechny. Přísahám, že jestli se mi odsud někdy podaří dostat, v životě už do kanceláře žalobce nevstoupím! Nikdy! Proč jsem se jenom musela posadit na to veskrze amorální koště uklízečky Lamary? Zasloužím si horší osud. (Naráží hlavou do skla) Bz, bz, bz...

(Žalobce, Občan i Soudce se odvrátí od okna. Neviděli tam nic, co by jim stálo za pozornost, jen bzučící mouchu.)

ŽALOBCE: Právě jsem zažil jedno z největších zklamání svého dosavadního života. Myslel jsem, že stojím před odhalením obrovského zločinu, skutečnost je však úplně jiná. Co tu máme? Průměrného nešťastného občana této země, který má takový strach z diktatury, že vidí zločin na každém rohu. To jste se nemohl přiznat alespoň k něčemu, třeba že chystáte vládní převrat nebo že chcete spáchat atentát na prezidenta? Nebo, když už nic jiného, aspoň k nějakému menšímu teroristickému útoku? Nepřehodnotíte, občane? Vám přece může být jedno, na základě jakého obvinění vás nakonec zatkneme. Vy jste přece úplně ztuhlý hrůzou! Nechcete si tedy vzít na triko jeden dva vážné zločiny? Já bych byl spokojený, vy byste byl spokojený...

OBČAN: (Žalobci) Vy to prostě pořád ne a ne pochopit. Žádný zločin jsem nespáchal a žádný se spáchat nechystám. Mám jen strach, že jsem v minulosti nevědomky spáchal něco, o čem nevím.

ŽALOBCE: Vidíte, vážený soude? A vy jste si tu stýskal, že se soudy stávají nadbytečnými. Víte, jakou výhodu má diktatura? Všichni v ní respektují zákon, jak čestný muž, tak kriminálník. Myslíte, že my tu v kanceláři žalobce nedokážeme ocenit význam spravedlnosti? V zemi, jako je ta naše, však spravedlnosti nelze dosáhnout svobodou. Nejdřív potřebujeme strach, pak teprve může přijít spravedlnost.

SOUDCE: Souhlasím.

ŽALOBCE: Nejzásadnějším bodem této debaty je skutečnost, že tady občan nespáchal žádný zločin. Mohl například říct něco úplně jiného, třeba „nevzpomínám si“, „možná jsem něco provedl“, „nejsem si jistý, ale možná...“, „nevěděl jsem, že to je tak vážné“, „já za to nemůžu“ nebo třeba „posedl mě Ďábel“. On ale nic z toho neřekl! Nemohu ho tedy z ničeho obvinít. Není to zločinec. Není na drogách. Není nic než skvělý materiál na detektivku. Jen se na něj podívejte sám – co k němu dodat?

OBČAN: Nevěnoval byste mi ještě jednu cigaretu? Rozhodl jsem se, že je přestanu kupovat. Děkuji. (Škrtně sirkou, zapálí si a zhluboka vdechne kouř). Nádhera... Dneska to je moje druhá. A je to prostě skvělé. (Zhluboka vdechne) Krása. Kdysi jsem se rozhodl, že přestanu kouřit, a vydržel jsem to šest měsíců. A víte, co se pak stalo?

ŽALOBCE: Zase jste začal.

OBČAN: Zjistil jsem, že vzdát se je ta nejjednodušší věc na světě. (Zhluboka potáhne z cigarety) Páni. Právě tak, jako teď kouřím, se můžu kdykoli vzdát. Kdykoli budu chtít.

ŽALOBCE: Obzvláště vzhledem k tomu, že krabíčka je skoro prázdná a já dnes domů jen tak nepůjdu.

OBČAN: A co vy, pane soudce? Pokusil jste se někdy něčeho nebo něčemu vzdát?

ŽALOBCE: (Soudci) Vidíte, jak je drzý?

SOUDCE:(Žalobci) Jste mocný muž, pane žalobce, jistě by pro vás nebylo těžké nechat ho vykopnout, kdybyste se pro to býval rozhodl.

ŽALOBCE: Nebo ho třeba zatknout.

OBČAN: Jsem vám zavázán, pan soudce. Kdybyste se tu náhodou neobjevil, určitě by mě nechal zatknout. Jsem vám vděčný za veškerou pomoc. Doufám, že až se potkáme v soudní síni, bude pro mě polehčující okolností, že jsem se přišel vydat sám, z vlastní vůle.

ŽALOBCE: (Soudci) Myslím, že teď si z vás dělá legraci.

SOUDCE:(Občanovi) Obávám se, dobrý muži, že vaše štěstí či neštěstí je nyní zcela v rukou pana žalobce.

OBČAN: (Soudci) Jak to?

SOUDCE: Protože žijeme v diktatuře.

OBČAN: No a? Na státním zřízení přece nezáleží. Co na tom, že žijeme v autoritativním režimu? Nemám snad právo na to, aby mě někdo zatkl? Abych byl upřímný, vůbec nechápu, jaký druh diktatury tu vlastně vedeme.

ŽALOBCE: (Soudci) Nás místní druh. Můžu zatknout kohokoli se mi zachce. (Občanovi) Vás například zatknout nechci, takže to prostě neudělám. Neexistuje žádný zákon, který by mě k tomu mohl přinutit.

OBČAN: Všiml jste si, že se s vámi ale vůbec nebavím? Mluvím s panem soudcem, takže se prosím nevměšujte do naší konverzace.

ŽALOBCE: Nenechám vás zatknout, ale nechám vás vyhodit! Pak ještě uvidíme, jestli se zvládnete vměšovat vůbec do nějakých hovorů!

OBČAN: Klid, nemusíte hned křičet! Pane soudce, řekněte mu prosím něco, než z něj dostanu infarkt.

ŽALOBCE: To snad není možné! Když přišel, byl skromnost sama, hned prý zas půjde, a teď se na něj podívejte! Komanduje mě v mé vlastní kanceláři! Říkám vám to naposledy, občane: Já vás prostě nezatknu a basta.

OBČAN: Ale zatknete!

ŽALOBCE: Ne, nezatknu!

OBČAN: Ale to víte, že zatknete!

ŽALOBCE: Nezatknu, sakra! Ani mě nehne!

OBČAN: Kecy! Jasně, že zatknete!

ŽALOBCE: Ne! Už jsem řekl. Byl bych kvůli vám všem pro smích!

OBČAN: (Soudci) Vidíte to? Vlastní pověstí je posedlý, ale že by ho zajímala nějaká národní bezpečnost...

ŽALOBCE: (Soudci) A co bych pak řekl svým nadřízeným? Jak bych jim vysvětlil, proč jsem tohohle šaška zatkl? Chtěli by po mě nějaké obvinění, a co bych jim na to měl říct? Že o žádném nevím, stejně jako zadržený? Jak můžu někoho zatknout jen proto, že má strach ze zatčení?

OBČAN: (Soudci) Od kdy se v kanceláři žalobce nezatýká?

ŽALOBCE: (Soudci) Jen mu klidně řekněte, že právě odted'. Od tohohle okamžiku!

OBČAN: (Soudci) Až doted' se lidé zatýkali bez udání důvodu! Jak je něco takového možné? Jen se ho zeptejte! Jak?

ŽALOBCE: (Soudci) To bylo něco jiného, všechna ta zatčení jsme iniciovali sami. Nikdo se nám nevydal dobrovolně a sám. Přetlumočte mu prosím, co říkám.

OBČAN: (Soudci) A to mám prostě čekat, až nějaký zločin opravdu spáchám? Tak to ani náhodou!

ŽALOBCE: (Soudci) Pomozte mi prosím, vážený soude! Vaše zdůvodnění možná vyslyší.

SOUDCE: Ač se to bude zdát zvláštní, přišel jsem za vámi ze stejného důvodu. Pane žalobce, jistě jste si vědom toho, že hlavním úkolem nás soudců je nacházet pravdu a bránit spravedlnost. Sloužím tomuto principu od chvíle, kdy jsem se oboru začal věnovat, poslední dobou mě však pronásleduje pocit, že něco dělám špatně. Jen vám bohužel neřeknu přesně, co.

ŽALOBCE: Co může soudce dělat špatně?

SOUDCE: Například velice podrobně studuji všechny, kteří se přede mnou ocitnou v soudní síni, jako bych se na ně díval lupou. Dalo by se říct, že se snažím rozpoznat dobré od zlého. Abych byl upřímný, zas až tak těžké to není, ale s ohledem na právní gramotnost našeho lidu, stoupající počet trestných činů a zvyšující se počet výskytů extrémní manifestace krutosti si snadno lze představit, že nepracuji za zvlášť snadných podmínek.

ŽALOBCE: (Občanovi) Dnes se na mě evidentně usmálo štěstí...

SOUDCE: Rovnou si vás dovolím upozornit, že mé přiznání nebudete moci využít k získání povýšení. Pravda, jsme tu v kanceláři žalobce a můžu od vás čekat cokoli, ale přesto... Žijeme v době, kdy si nejsem jistý, na základě jakých obvinění posílám lidi do vězení. Před několika dny jsem kupříkladu jakéhosi vesnického mladíka odsoudil za to, že ukradl sousedovi slepici. Šel sedět na čtyři roky. Bylo mi jasné, že to udělal z hladu, takže dostal jen čtyři, nikoli sedm. Mezitím ale nějací vládní úředníci...

ŽALOBCE: Prosím, jen pokračujte.

SOUDCE: Možná raději ne. V dnešní době mají uši i zdi. Tak či tak, je pro mě navýsost důležité, abyste mě zadržel a zavřel v této budově nebo v nějaké cele, protože mám pocit, že bych mohl spáchat něco mnohem vážnějšího. Něco tak vážného, že bych pak mohl být rád, že vyvážnu s doživotím.

ŽALOBCE: Vy? Ale vždyť vaše pověst je bez poskvrny! Kdo by si vás mohl dovolit zatknout?

SOUDCE: Přesto však jsem vinen.

ŽALOBCE: No dobře, ale z čeho?

SOUDCE: Přisahám, že nevím. Ví Bůh, je to jen pocit.

OBČAN: (Žalobci) Vidíte? Co jsem říkal?

SOUDCE:(Občanovi) Myslel jsem, že tímto pocitem trpím jen já.

OBČAN: (Žalobci) Vidíte, pane žalobce? Nemáte na vybranou.

ŽALOBCE: (Soudci) Jak vás můžu zatknout, když nevím, za co? Co by mi na to řekli nahoře?

SOUDCE: Přistihl jsem se, že v poslední době často, vlastně ve většině případů, soucím s obžalovaným. Něco se změnilo. Z nějakého důvodu soucím s trestanci víc, než bych byl ochoten připustit.

OBČAN: Možná za to může vaše pověst.

SOUDCE: Má pověst? A ta je jaká?

OBČAN: Abych pravdu řekl, poněkud pochybná. Říká se, že jdete na ruku úředníkům. Že se řídíte tím, co chtějí. A taky...

ŽALOBCE: Neposlouchejte ho, vážený soude, je šílený!

SOUDCE: Ne, ne, jen pokračujte, zajímá mě, co se o mě říká mezi běžnými lidmi.

OBČAN: Říká se, že posíláte do vězení nevinné, protože kdybyste to nedělal, skončíte tam sám.

SOUDCE: To je bohužel pravda.

ŽALOBCE: Tento muž si zaslouží zatknout za pohrdání soudem.

OBČAN: Jen jsem citoval obecný názor.

SOUDCE: Toho, co jste teď naznačil, si jsem plně vědom. Proto jsem také přišel sám, z vlastní vůle. Jen kdyby náhodou...

OBČAN: Budiž vám to ke cti, pane soudce! Rozhodl jste se správně. Když se to vezme kolem a kolem, co je vzácnější

než neposkvrněné jméno?

ŽALOBCE: (Občanovi) Nepřeháníte to trochu? Nezapomněl jste náhodou, kde jste? Tohle je kancelář žalobce, ne blázeňec!

SOUDCE:(Žalobci) Přesně tak! A proto tu jsem.

OBČAN: (Žalobci) Žádám, aby byla zaznamenána skutečnost, že jsme se přišli vzdát sami od sebe. Naše svobodné rozhodnutí by se mělo objevit v zápisu, který by měl být okamžitě sepsán a potvrzen. Já vám totiž nevěřím. (Soudci) Pane soudce, musím trvat na tom, aby tak bylo učiněno bez zbytečných průtahů. Bůhví, co všechno by se v tom zápise jinak mohlo objevit.

SOUDCE: Žádám, aby vznikl zápis z této schůzky.

ŽALOBCE: Jistě žertujete?

OBČAN: Jsem občanem této země a žádám, aby byla respektována má práva! Žádám zápis a právního zástupce!

ŽALOBCE: Vypadněte z mé kanceláře! Hned!

SOUDCE: Jak se opovažujete zvyšovat hlas na prostý lid? Tento občan je vinen, nikdo jiný. Udělejte, co po vás žádá.

ŽALOBCE: Vy jste se snad oba zbláznili! Úplně jste se zcvokli!

SOUDCE: To vy jste šílený, ne my. Co je na tom k nepochopení? Proč by se ten, kdo je vinen, nemohl přiznat ke zločinu?

ŽALOBCE: A nechtěli byste mi třeba říct, cože jste to vlastně udělali?

OBČAN: A není to jedno?

SOUDCE: Znáte, doufám, princip zpovědního tajemství?

ŽALOBCE: A vy, doufám, presumpci neviný? Co se mi tu snažíte nabulíkovat?

(Ozve se klepání na dveře. Dveře se otevrou a vstoupí uklízečka Lamara. V jedné ruce drží koště, v druhé svíčku.)

ŽALOBCE: To jste vy, Lamara? Co tu chcete?

LAMARA: Přišla jsem uklidit. Už je pozdě, všichni šli domů.

ŽALOBCE: Lamara, buďte tak laskavá a nechte mě na pokoji.

LAMARA: Ale neměla bych tu uklidit? (začne zametat)

ŽALOBCE: Nechte mě na pokoji, Lamara!

LAMARA: Vždyť jste mi ale sám říkal, ať nechodím ráno, ale večer!

ŽALOBCE: Copak nevidíte, že tu ještě mám práci?

LAMARA: Vy ale pracujete pořád. To bych pak nemohla uklízet vůbec!

ŽALOBCE: Lamara, okamžitě opusťte tuto místnost, nebo vás vyrazím!

LAMARA: Tak si tu v tom bordelu shnijte!

ŽALOBCE: Do mého nepořádku vám nic není. Vypadněte!

LAMARA: Až doteď bylo, když tu mám uklízet. Co se změnilo?

ŽALOBCE: Lamara, prosím vás, běžte a vraťte se později. Odteď vždycky chodte později.

LAMARA: Ale vždyť jste sám říkal, že mám chodit uklízet večer!

ŽALOBCE: Ano, ale prosím vás, abyste odteď chodila uklízet ještě o něco později.

LAMARA: Jo? Nějaká další přání? Víte, někteří z nás toho mají na práci spoustu. Nejsou jako vy, co v téhle díře tráví celý den.

ŽALOBCE: Nezapomeňte za sebou zavřít.

LAMARA: (přestane zametat) A víte vy co? Nechcete jít všichni domů a pokračovat ráno? Jen běžte, já si tu aspoň stihnu v klidu uklidit.

ŽALOBCE: (vytáhne zpoza opasku pistoli) Lamara, nepokoušejte mě!

(Lamara v hrůze uteče. Dveře se rychle zaklapnou.)

MOUCHA: Jsem jen obyčejná moucha. (Vrazí do skla.) Bz, bz, bz... Slyšíte mě? Jeden by z toho zešílel – oni mi to okno prostě neotevrou a neotevrou. To byla Lamara, ta žena, jejíž zatracené koště bylo mým útočištěm. Napadlo mě, že v této budově najdu slušné prostředí, ale místo toho tu sedím na okně a třestí mi hlava. Lidé si myslí, že mouchy narážejí do oken proto, že jsou hloupé a nechápou, že v nich je sklo. Hezké vysvětlení. Ano, sklo tam opravdu je, ale sklem se, vážení, létat nedá. To my mouchy dobře víme. My skrze něj nechceme proletět, jen se snažíme získat vaši pozornost. Doufáme, že – ač to je velice nepravděpodobné – vašim lidským mozečkům dojde, že byste to okno mohli otevřít a pustit nás ven. Nebo je pro vás tak těžké pochopit, že vězení nemusí mít železný plot? Sklo úplně stačí. Chcete vědět, jaký je rozdíl mezi vámi a zdánlivě čestným soudcem v této zaplivané cimře? V soudní síni si veřejnost žádá spravedlnost. Slyšíte o tom odevšad, z televize, od lidí, kamkoli si zaletíte. Já si ale myslím, že ve skutečnosti je to o něčem trochu jiném. Není tomu koneckonců tak dávno, co se dal uplatit každý soudce. A podmáznout ho mohl kdokoli, kterýkoli zločinec, klidně třeba i vrah. Dnes ale soudci uplácet nejdou, tahle možnost je pryč. A proto jsou lidé tak naštvaní. Všechno ostatní je jen záminka. Pravda, spravedlnost nám je docela vzdálená. Bylo tomu ale někdy jinak? Kdy byla spravedlnost v zemi, jako je ta naše, opravdu spravedlivou? Ptám se vás, kdy? Nikdy! Dnes tu máme diktaturu, ve které podplácení nefunguje, takže trestance posíláme do vězení. Není divu, že se to lidem

nelíbí! Na druhou stranu, když nechcete do vězení, stačí nepřekračovat zákon. Nevidět to, co se dnes přihodilo v této místnosti, na vlastní oči, nikdy tomu neuvěřím. Nevinní přece zadržovaní nejsou! To snad víme všichni. Co jsem jen udělala, že jsem si tohle zasloužila? Lamara odešla. Jí to je jedno. Když se to vezme kolem a kolem, pro lidi, jako je ona, je celkem bezpředmětné, žijeme-li v demokracii nebo diktatuře. Její koště potřebuje opozice i vláda – a to i přesto, že opozici dnes najdete hlavně ve vězeňských celách. Cely ale taky musí někdo šúrovat, ne? Dobrá hygiena je základ státu. S čestnou výjimkou Lamary to ale nikoho nezajímá. Cože? Prý jestli to zajímá mě? Ale kdepak, já špínu moc nemusím. Jestli si myslíte, že se v ní my mouchy nějak vyžíváme, pěkně se pletete. My v tom, co vy lidé považujete za odpadky, totiž nacházíme jídlo pro své dětičky. Neděláte ale vy úplně to samé? Opravdu si myslíte, že si žalobce zatýkání lidí užívá? Že se rád zaobírá jejich zákeřnými plány, že ho baví propírat jejich špinavé prádlo? Nemá ale na výběr. Také má děti, které mají hlad. A přesně proto musí ke všem přistupovat podezřavě, zjišťovat, jaký má kdo motiv, a ten pak vynášet na denní světlo. Když se mu to podaří, povýší ho a dostane odměny, a ty pak přinese domů hladovějící ženě a dětem. Rodina se sejde kolem stolu, pořádně se nají, a dokonce večeri završí výtečným jablečným koláčem. Kdo na světě je však dost odvážný na to, aby zjišťoval, co se skrývá na dně žalobcova srdce? Kdo se ho odváží zeptat, co ho to stojí, uživit rodinu? Kolik nervů? Nikdo! Každý ho táhne jiným směrem. Děti chtějí nové hračky, žena nové šaty, stárnoucí rodiče léky... Tak to prostě je. A další den ráno přijde náš žalobce zase do kanceláře, kde mezitím Lamara stihla uklidit, a každodenní rutina probírání se špinavým prádlem jiných lidí může začít. A v tom je jádro pudla.

(Těžké dřevěné dveře kanceláře se se zaskřípěním otevrou. Vstoupí novinář.)

NOVINÁŘ: Dobrý den, pane žalobce, doufám, že mě poznáváte. Jsem novinář. Už jsme se potkali, a nejen jednou.

MOUCHA: A jsme tam, kde jsme byli. Vídám ho často, je to velice známý novinář. Věčně se usmívá z televize, jeho vlídná tvář hledí z autobusů, metra i pouličních plakátů. Jako by nestačilo, že je všude, kam se vrátí, prostě se musí osobně objevit i tady! (Pokračuje v sebedestruktivních pokusech o únik) Bz, bz, bz!

ŽALOBCE: Ale ano, jistě. Rovnou ale říkám, že jestli jste přišel s tím samým, co oni, nemusíte se obtěžovat. Moc dobře vím, s čím se mi chcete svěřit – tady občan a pan soudce cítili nutkání navštívit mě ze stejného důvodu. Mají strach a bojí se perzekuce.

NOVINÁŘ: Já bych vám ale rád řekl, jak jsem se do tohoto bodu vůbec dostal...

ŽALOBCE: To nebude potřeba. Děkuji vám, pánové. Nyní bych ale byl rád, kdybyste opustili mou kancelář. Sami vidíte, že tu je potřeba uklidit.

NOVINÁŘ: Ano, ale...

ŽALOBCE: Je mi líto, ale opravdu vás musím požádat, abyste odešli. Nevinné nezatýkáme. Váš jednoznačně negativní vztah ke stávající vládě však pro budoucí referenci samozřejmě zaneseme do vašich záznamů. V nejbližší době můžete čekat návštěvu.

OBČAN: Já se odsud nehnu.

SOUDCE: Já taky ne. Pokud se jedná jen o důvěru, konejte svou povinnost! Já už to prostě nesnesu! Mé nebohé staré srdce to už nesnese! Bojoval jsem v druhé světové válce, ale upřímně vám řeknu, že ani tam jsem neměl takový strach, jako mám tady a teď. Dokonce ani když jsem stál v předních řadách, tváří v tvář nacistům! Kdo vůbec jste, že nás dokážete udržovat v takovém strachu!

NOVINÁŘ: Když jsem sem šel... Víte, mluvíte docela nahlas a je vás slyšet až na chodbu. Vaši zaměstnanci, pane žalobce, ano, všichni vaši zaměstnanci, stáli za dveřmi a napjatě poslouchali. Podobně jako vy i oni uhodli důvody, které mě vedly k tomu, abych za vámi přišel. Ale co, zas až tak důležité to vlastně není...

ŽALOBCE: Proč by měli poslouchat za dveřmi? Žádný zákon jsme přece neporušil! A vůbec, proč bych vám měl věřit? Má pověst je bezchybná. Vždy se podvolím příslušným orgánům, vyjdu jim vstříc a udělám, co po mě chtějí, ať je to dobré nebo špatné. Proč by mě měli nechat odposlouchávat? Víím, jste slavný novinář a tím, co říkáte, se řídí miliony lidí, ale – a omlouvám se, že to říkám tak na rovinu – já vám prostě nevěřím.

NOVINÁŘ: Jsem plakát! Jsem výkladní skříň vlády! Věřte mi, protože má slova ospravedlňují vaše násilí, protože to, co hlásám, vás opravňuje ke zlým činům. Na to, jestli mi ještě zbývá nějaká sebeúcta, se mě ale nikdo nezeptá. Nikdo proti mně nevystoupí, protože jsem plakát, hlásná trouba, chodící propaganda! Nejsem novinář, jsem tlampač diktatury, její apolog. Ano, to jsem já. A proto jsem přišel. Jediný způsob, jak si zachránit svědomí i kariéru, je přiznat se!

SOUDCE:(Žalobci) Jak se hned pozná novinář, vidíte?

OBČAN: (Žalobci) Co se mu ale honilo hlavou, když psal všechny ty politické pamflety? Jak si to sám pro sebe ospravedlnil, když z celého srdce podporovat diktaturu a pěl slávu na vládu?

SOUDCE:(Občanovi) Musíme s ním soucítit. Jsme na jedné lodi.

ŽALOBCE: Touto dobou už celé ministerstvo ví, že se v mé kanceláři nacházejí tři osoby: občan, jehož zločinem je to, že jí housky na vyhození, soudce, který soucítí s kriminálníky, a slavný novinář, který je přesvědčen, že není nic než hlásná trouba.

NOVINÁŘ: Kanceláři žalobce jsem vždy věřil.

ŽALOBCE: Ještě, abychom si úplně rozuměli, pane novináři: Žádáte také, jako druzí dva pánové, abyste byl ihned zatčen?

NOVINÁŘ: Já o to musím i žádat?

ŽALOBCE: A z čeho navrhuje, že bych vás měl obvinít?

NOVINÁŘ: Z toho, že už nechci dělat státní zakázky. Že jsem vinen tím, že chci bránit svobodu slova!

ŽALOBCE: Se vsí úctou, toto jako důvod zatčení uvést nemohu. Zkuste se na to podívat z mé strany. V naší zemi přece svoboda slova oficiálně je, i když do jaké míry toto prohlášení naplňujeme, to už je věc jiná. Co se ale Západu týče, je potřeba, aby věděli, že postupně míříme k demokracii.

OBČAN: (Žalobci) Je si ale Západ vědom i toho, že se naši občané bojí promluvit?

ŽALOBCE: (Novináři) Nezapomínejte, že státní zájmy mají vyšší prioritu než cokoli jiného. Všichni jsme součástí velké politické hry, ve které je jednou za čas nutné něco obětovat. Našimi hlavními prioritami je vstup do Evropské unie a NATO, a vy tu po mě chcete, abych v žalobě písemně uvedl, že tu dochází k porušování základních lidských práv. Nepomátl jste se náhodou? Žalobu nechte jen soudce, přezkoumává a analyzuje ji i celá řada mezinárodních organizací, a jejich názor je pro nás nanejvýš důležitý! Copak nechápete, že se tu snažíme vybudovat stát? To, co jsme tu měli předtím, se státem snad ani nedá nazvat, nebylo to nic. Musíte si uvědomit, že stát je důležitější než občané, minimálně v prvotní fázi. Lidé, kteří až doteď žili v chaosu a naprosté beznaději, si na zákon a pořádek nejdříve musí zvyknout. Ale když tohle všechno obětujeme pro vyšší cíl, budou naše děti žít v silném, stabilním státu!

SOUDCE: Pane žalobce, nezapomínejte, že brzy přijdete na řadu i vy. Budou vás soudit stejným způsobem, jakým byly souzeny tisíce nevinných lidí. Diktatura nerozlišuje mezi vlastními a cizími.

OBČAN: Zejména vzhledem k tomu, že tu všichni dobře vědí, kdo ke komu patří.

NOVINÁŘ: Předneste obžalobu!

ŽALOBCE: Když dovolíte, nejprve položím sám sobě tři otázky. (Začne přecházet sem a tam po místnosti. Krátká pauza.) První otázka je: Kdo jsem? Ne, odpověď neočekávám. Druhá otázka: Co se stalo s mým krédem? A třetí otázka: Co se to tu děje? (krátce se odmlčí) Nedokážu zodpovědět ani jeden z těchto dotazů. Situace je kritická... Kdo ví, zda mou kancelář někdo neodposlouchává.

SOUDCE: Řekl bych, že nejen to – určitě vás i sledují.

ŽALOBCE: Pokud mě sledují a odposlouchávají, znamená to, že bych se snadno mohl ocitnout na místě obžalovaného!

NOVINÁŘ: No a? Copak vy jste ještě nikdy nezatkl jiného žalobce? Ve vězení je ze zásady šoupou k těm, které předtím sami poslali sedět.

ŽALOBCE: Ano, ale dělal jsem jen to, co po mě oni chtěli!

SOUDCE: Všichni děláme jen to, co po nás oni chtějí.

ŽALOBCE: Co myslíte, že bych měl dělat?

OBČAN: To, pro co jsme si sem přišli: Zatkněte nás!

NOVINÁŘ: Ano, zatkněte nás! Hned teď a tady!

SOUDCE: Potřebnou autoritu k tomu máte.

ŽALOBCE: Takové věci by se ale vůbec neměly dít! Ne, tohle se nesmí stát. Nemůžu pak přece žít v ustavičné hrůze, pod neustálým tlakem. Mé zdraví to nedovolí. Co s vámi mám dělat? Když vás zatknou, kdo pak zatne mě?

OBČAN: Můžete najít nějakého jiného žalobce a vysvětlit mu, o co jde. Svěřte se mu, že se bojíte, že vás dříve či později stejně odvedou, a že jste se tedy rozhodl dobrovolně vydat do rukou zákona, protože už ten všudypřítomný pocit děsu nedokážete dále snášet.

SOUDCE: Z vlastní zkušenosti vám mohu říct, že to je nejlepší možné řešení.

ŽALOBCE: Co když se pak ten druhý žalobce také rozhodne, že chce být zatčen?

OBČAN: Je dost pravděpodobné, že to tak dopadne.

ŽALOBCE: Pak si asi bude muset najít vlastního žalobce, a ten ho zatkne, jako předtím on zatkl mě.

SOUDCE: Nezapomeňte se od něj ale nechat zatknout jako první. To je naprosto zásadní.

ŽALOBCE: Vezmeme-li to logicky, myslíte, že je možné, že se bojí celé ministerstvo? A že se všichni rozhodnou, že by od toho neúprosného pocitu chtěli být osvobozeni?

OBČAN: Bojí se určitě, o tom žádá.

ŽALOBCE: (Soudci) Nemohlo by se pak ale stát, že se vězení naplní nevinnými, takže se do nich nakonec všichni ani nevejdou?

SOUDCE: To se ptáte mě? Vězení jsou přeplněná už dlouho, to přece víte stejně dobře jako já.

(Někdo zaklepe na dveře.)

ŽALOBCE: Co takhle, kdybychom se tu zamkli, zabarikádovali dveře a udělali si tu takové vlastní malé vězení?

NOVINÁŘ: Nikdy by mě nenapadlo, že se budu cítit svobodněji ve vězení než venku.

OBČAN: Zamkněte dveře! Určitě chtějí vpadnout dovnitř a osvobodit nás!

ŽALOBCE: Zabarikádujte dveře židlemi a stoly! Neproklouzne ani myš!

SOUDCE: Rychle! Hněte sebou!

NOVINÁŘ: Musíme být rychlejší než oni! Stůl!

SOUDCE: Tady je židle! Zapřete jí kliku!

(Všichni začnou barikádovat dveře nábytkem.

Těžkým psacím stolem zatarasí dveře, na stůl navrší židle. Ozve se další zaklepání.)

LAMARA:(zpoza dveří) Otevřete! Potřebuju tam uklidit!

ŽALOBCE: Pšt! Tiše!

(Všichni se ztiší. Zavládne ticho.)

LAMARA:(zpoza dveří) Otevřete! Už je pozdě, chci jít domů! Jak v té špíně dokážete ještě existovat?

ŽALOBCE: To je jen Lamara, uklízečka.

SOUDCE: Spíš mi přijde, že se nás snaží vyprovokovat.

OBČAN: Někdo ji musel poslat.

NOVINÁŘ: Myslí si, že nás oblafnou.

ŽALOBCE: Nebudeme odpovídat. Pojděte, posuneme před dveře ještě knihovnu.

(Stejně náhle, jako se předtím ztišili, začnou posouvat knihovnu před dveře.)

SOUDCE: Zůstaneme tady a nepustíme nikoho dovnitř.

OBČAN: (šťastně) Jsme ve vězení!

NOVINÁŘ: (šťastně) Jsme zatčeni!

ŽALOBCE: Vás mi sem poslalo samo peklo!

LAMARA:(zpoza dveří) Co blázníte? Otevřete, nebo půjdu pryč! Klidně si tam v tom hnoji zůstaňte!

(Nikdo neodpoví. Čtyři samozvaní vězni tiše oddechují a očekávají, že se na ně každou chvíli vrhne policejní oddíl.
Ani nedutají.)

LAMARA:(zpoza dveří) Tak vy takhle, jo? Jak chcete! Už tam v životě nevкроčím, nikdy!

ŽALOBCE: Určitě budou chtít vyrazit dveře. Jsou ale pevné, vydrží.

OBČAN: Já se jich nebojím!

NOVINÁŘ: Jsem zvědavý, jak se dostanou dovnitř.

(Nervozita se přenese na mouchu, která zdvojnásobí své pokusy o únik. Chová se nyní naprosto sebedestruktivně.)

MOUCHA: Prosím, prosím, otevřete okno! Pustěte mě! Chci zpátky k rodině! Slibuji, že vám už nikdy nepřijdu na oči!

Sbalím děti a všichni odletíme tak daleko, jak to půjde. Kamkoli, klidně do samotných horoucích pekel, jen mi prosím, prosím, otevřete to okno! (Plnou silou vrazí do skleněné tabule) Bz, bz, bz!

KONEC